

ונחלקו בדבר בית שמאי ובית הלל.

בית שמאי – שאוסרים טפילה במעות מעשר – **אומרים: יום ראשון**, שהוא מביאו לשם חגיגה, אינו מביא אלא מן החולין.

מכאן ואילך, שהוא מביאו לשם שמחה, שהיא באה כל שבעת הימים, הרי זה מביא אף מן המעשר.

ובית הלל – המתירים טפילה במעות מעשר – **אומרים: אכילה ראשונה**, כלומר: בהמה ראשונה יביא מן החולין, ומכאן ואילך, ואפילו בו ביום, יביא לחגיגה אפילו מן המעשר.

ושאר כל ימות הפסח [חוץ מיום ראשון] שאינן אלא לשמחה, הרי אדם יוצא ידי חובתו במעשר בהמה אם יש לו. וכל שכן שקונה שלמים במעות מעשר שני [רש"י].

אבל ביום טוב, אפילו כשמביא לשמחה, אינו יוצא במעשר בהמה, ומפרש טעמא לקמן.⁽³⁾

הרי למדנו כחזקיה, שלא התירו בית הלל אלא להביא בהמה אחרת מן המעשר, אבל באותה בהמה עצמה אין טופלין מעות מעשר.⁽⁴⁾

ועתה דנה הגמרא בהא דאמר "ושאר כל ימות הפסח, אפילו במעשר בהמה". ומשמע, אבל ביום טוב, אפילו לשמחה לא יביא מעשר בהמה:

ביום טוב – מאי טעמא לא יביא מעשר בהמה לשמחה?

אמר רב אשי: משום גזירה, דילמא אתי לעשורי מעשר בהמה ביום טוב. ואי אפשר לעשר ביום טוב משום סקרתא [צביעה בצבע אדום].

שהדרך לעשר מעשר בהמה הוא: פותח אדם את הדיר, ומעביר את כל הבהמות בפתח צר, תחת השבט עם הצבע שבידו, וכאשר יוצא העשירי, צובעו, ואומר "הרי זה מעשר".⁽⁵⁾

ועתה מפרשת הגמרא את הלימוד של הכלל "כל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין" מלשון "מסת":

והוינן בה: **מאי כיצד משמע דהאי "מסת" – לישנא דחולין הוא?**

ומשנינן: משום דכתיב "וישם המלך אחשורוש מס על הארץ".

שנינו במשנה: **ישראל יוצאין ידי חובתן במצות שמחה באכילת בשר נדרים ונדבות:**

מן החולין, והוה לה טפילה [וראה ביאור הגר"א בירושלמי פאה, וחידושי רבי אריה לייב שם].

3. אבל הרמב"ם חגיגה ב ט מפרשה על שלמי חגיגה, שהוא יוצא במעשר בהמה, וראה בנושאי כלי הרמב"ם, אם כוונת הרמב"ם על ידי טפילה או אף בלא טפילה.

4. לקמן בעמוד ב מתבאר, שיש לפרש לשון הברייתא גם על טפילת מעות למעות, וזה הוא שכתב רש"י בד"ה אכילה ראשונה: **השתא סלקא דעתין בהמה לעצמה**. ספר מים חיים לבעל הפרי חדש.

5. בתוספות מבואר שצביעה גמורה היא ואסורה